

Analiza efekata propisa (RIA) u Crnoj Gori - ka „dobrom zakonodavstvu“ -

Crna Gora kao zemlja kandidat za ulazak u Evropsku uniju ima obavezu usklađivanja kompletног zakonodavstva sa „EU acquis“ - em. S obzirom na to da je riječ o velikom broju postojećih zakona koje treba izmijeniti, kao i onih čije usvajanje tek predstoji, državna administracija pred sobom ima zadatak koji podrazumijeva sveobuhvatne reforme. Jedan od mehanizama koji će imati veliki značaj za proces smanjenja administrativnog tereta je i uvođenje Analize efekata propisa (RIA).

RIA je metod koji u predzakonodavnoj fazi pomaže usaglašavanju zakona i akata i to na osnovu jasnog prikaza kakve će finansijske i materijalne posledice proizvesti novi propisi. Koncept RIA-e predstavljen je u SAD-u, dok na evropskom kontinentu ima širu primjenu od 2003. godine kada se implementira na nivou EU. Za razliku od zemalja u okruženju (Srbija i Makedonija) gdje se RIA primjenjuje isključivo na nacrte zakona, u Crnoj Gori će se ovaj mehanizam koristiti i na podzakonske akte.

Cilj ovog Policy Brief-a jeste da objasni sam pojam RIA-e, njegov značaj, praksi zemalja u okruženju u njenoj primjeni, ali i izazove sa kojima će se susresti naša Vlada prilikom primjene ovog koncepta u praksi. Imajući u vidu da je ovaj proces na samom početku u Crnoj Gori neophodno je pokrenuti dijalog o dometima i efektima uvođenja i primjene ovog mehanizma, što je i posebna namjena ovog brief-a.

❖ Šta je Analiza efekata propisa?

Analiza efekata propisa (*Regulatory Impact Assessment – (RIA)*)¹ predstavlja metod koji se koristi prilikom donošenja nove i promjene stare regulative², putem specifičnog savjetodavnog procesa sa svim zainteresovanim stranama. Savjetodavni proces prethodi usvajanju ili izmjeni regulative i odvija se na osnovu dokumenata koji prikazuju troškove i koristi od uvođenja novog propisa.³

Uloga RIA-e je da pomogne donosiocima odluka u formulisanju, implementaciji i nadzoru promjena u zakonodavnom sistemu time što će im pomoći da procijene da li je za određeno pitanje neophodno usvajanje novog zakona. Analiza uključuje i jasan prikaz troškova uvođenja propisa, kao i objašnjavanje posljedica koje će nova regulativa imati na sve zainteresovane strane. Primjena RIA-e treba da rezultira zakonima koji će biti i efikasni i efektivni (ekonomični). Efikasnost u ovom kontekstu podrazumijeva postizanje svih planiranih ciljeva, a efektivnost osigurava da ti ciljevi budu postignuti uz minimum troškova. Zakoni koji ispunjavaju ova dva kriterijuma najčešće se nazivaju „dobrim zakonima“. RIA unapređuje javnu debatu i konsultacije sa svim

¹ U literaturi se takođe može naći izraz Regulatory Impact Analysis, kao i Regulatory Impact Statement (RIS) i Regulatory Impact Analysis Statement. U prva dva slučaja misli se na proces, a u druga dva se odnose na dokument koji je proizvod datog procesa.

² Pod regulativom u ovom smislu podrazumijevamo sve opšte pravne akte, odnosno zakone i podzakonske opšte akte, kao i akte koje donose regulatorna tijela u obavljanju svojih poslova (pravilnici, uputstva, mišljenja i sl.)

³ Definicija preuzeta iz Strategije reforme javne uprave u Crnoj Gori za period 2011-2016. – „AURUM“, Podgorica, mart 2011. godine

relevantnim akterima, korisnicima, biznis alijansama, grupama građana, NVO-ima, a time doprinosi transparentnosti donošenja odluka u vladu. Ipak, RIA-u ne treba smatrati zamjenom za proces donošenja odluka, već metodom koja se koristi u ovom procesu.

RIA ne predstavlja samo kvantitativnu metodu procjene troškova, već ima i kvalitativni karakter procjene uticaja na životnu sredinu, socijalne grupe, rodnu ravnopravnost i društvo u cjelini.

Prvi put je sprovedena u SAD-u sedamdesetih godina prošlog vijeka kao mehanizam koji je imao zadatak da smanji administrativni teret nametnut zakonima, a time i troškove koji su nastajali i uticali na američku ekonomiju. Širu primjenu RIA je stekla nakon što je Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (*Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD*) 1995. godine usvojila smjernice za RIA-u i tako počela sa promovisanjem ove metode. Danas skoro sve zemlje koje primjenjuju RIA-u koriste OECD listu 10 principa ili pitanja koji su osnova primjene RIA-e.

Na nivou Evropske unije sistem Analize efekata propisa donesen je 2003. godine sa ciljem da poboljša kvalitet donijetih akata. U posljednje vrijeme interes za RIA-u raste i u zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima za ulazak u EU. Primjena RIA-e u ovim zemljama se razlikuje, zavisno od administrativnih kapaciteta, zakonodavstva i uopšte znanja o koristima koje donosi ovaj mehanizam. Ipak, značaj RIA-e je isti, ona pomaže donošenju „dobrih zakona“, povećanju transparentnosti rada vlade, poboljšava dijalog, a nerijetko spriječava usvajanje zakona „štetnih“ po privredu, životnu sredinu, ali i stanovništvo uopšte.

Dobra i loša iskustva zemalja iz regiona mogu biti primjer za crnogorsku praksu.

10 OECD pitanja:

- Da li je problem pravilno definisan?
- Da li je intervencija opravdana?
- Da li je regulacija najbolji način intervencije u rješavanju datog problema?
- Da li regulacija ima pravni osnov?
- Koji je adekvatan nivo, odnosno koji su nivoi vlasti odgovorni za preuzimanje aktivnosti?
- Da li koristi pristekle regulacijom opravdavaju troškove?
- Da li je distribudija efekata u okviru društva transparentna?
- Da li su propisi jasni, konzistentni, razumljivi i dostupni korisnicima?
- Jesu li sve zainteresovane strane imale priliku da iznesu svoje stavove?
- Kako obezbijediti primjenu propisa?

❖ Iskustva iz regiona – Makedonija i Srbija

Makedonija je započela implementaciju RIA-e 2006. godine u okviru projekta „Izgradnja administrativnih kapaciteta za EU integraciju“. RIA-i je u ovom projektu prethodila Giljotina propisa⁴. Od 1. januara 2009. godine dostavljanje RIA-e je obavezno uz nacrt zakona, a svako ministarstvo mora dostaviti uz RIA-u i procjenu usklađenosti novog zakona sa „zakonodavstvom“ EU. U Makedoniji se RIA primjenjuje samo na zakone, ne i na podzakonske akte.⁵

⁴ Vidjeti na: <http://www.vlada.mk/?q=node/65>

⁵ Implementacija RIA-e je postignuta izmjenama Poslovnika Vlade Republike Makedonije, Strateškim planom Generalnog sekretarijata Vlade Republike Makedonije za period 2007-2009. godine, Metodologijom Analize efekata propisa, kao i Odlukom o formi i sadržaju obrasca za RIA-u

Obrazac RIA-e u ovoj zemlji sadrži procjenu uticaja na: nacionalnu konkurentnost, socijalno marginalizovane grupe, pitanja rodne ravnopravnosti, životnu sredinu, principe tržišne ekonomije, prava građana⁶. U Makedoniji se, takođe, sprovode Preliminarna i Proširena RIA.⁷

Projektom kojim je u Makedoniji uvedena RIA, sačinjen je i nacionalni elektronski registar zakona (ENER)⁸. Na sajtu su dostupni svi doneseni zakoni, a moguće je dostavljati i komentare na zakone, u okviru procesa konsultacije sa zainteresovanim stranama.

Iako proces implementacije RIA-e u Makedoniji teče već par godina, vlada ove zemlje pred sobom ima veliki broj obaveza koje treba da ispuni kako bi ovaj proces u zemlji bio zaokružen. Kao najčešći problemi sa kojima se makedonska vlada susrijeće u ovom procesu su i dalje nedovoljno obučeni kadrovi za sprovođenje RIA-e i nedostatak svijesti ili znanja u institucijama o koristima i značaju koje RIA ima. Razlog tome je kratkotrajna i skromna tradicija pripreme RIA-e.⁹

Takođe, jedan od problema je i kratak rok koji ministarstva imaju za pripremu kvalitetne RIA, jer se nacrti zakona često donose po skraćenoj proceduri. Na ovaj način RIA postaje samo formalnost, pa se dešava da obrasci RIA-e budu popunjeni samo sa „nema uticaja“.

U Izvještaju o napretku Makedonije koji je za 2010. godinu sačinila Evropska komisija stoji konstatacija da: „...neka ministarstva još uvijek ne sprovode široku konsultaciju sa svim zainteresovanim stranama, kao ni detaljnu i sistematsku analizu nacrta zakona.“¹⁰

Srbija je takođe pristupila implementaciji RIA-e kako bi postigla veću konkurentnost sa zemljama regionala i kako bi bila pristupačnija investitorima. Projektom „Regulatorna reforma u Srbiji – Analiza uticaja zakonodavstva – Poboljšanje efikasnosti i transparentnosti u zakonodavstvu“ koji je sproveden u saradnji sa Svjetskom Bankom, započeto je uvođenje RIA-e u srpski zakonodavni sistem. U oktobru 2004. godine, izmjenama Poslovnika Vlade Republike Srbije¹¹ RIA je propisana kao obaveza. Već 2005. godine pripremljeno je više od 300 nacrti zakona koji su sadržali Analizu efekata zakona.¹²

Poslovnik propisuje da RIA mora biti primijenjena na nacrte zakona, ali nije obavezna za druge akte. Svako ministarstvo ima obavezu da sa svojim nacrtima zakona priloži i RIA-u, a ukoliko to ne učini mora objasniti razloge za svoje nečinjenje. Ulogu vršioca nadzora nad implementacijom RIA-e u Srbiji ima Kancelarija Vlade za regulatornu reformu i analizu efekata propisa koja sprovodi i obuku državnih službenika.

⁶ „Regulatory Impact Assessment (2)“, Analytica, Macedonia. Vidjeti na: www.analyticamk.org

⁷ Preliminarna mora biti primijenjena na svaki zakon, a primjena Proširene zavisi od ekonomskog, socijalnog i uticaja na životnu sredinu koji proizvodi dati zakon na jedan ili više sektora, koji će za rezultat imati uvođenje kompleksnih reformi i od toga da li implementacija zakona prevazilazi 600 miliona denara

⁸ Tj. web-sajt, vidjeti - www.energov.mk

⁹ Kako se navodi u Policy Brief-u „Strengthening the role of RIA in the policy-making process in Macedonia“, koji je u novembru 2010. godine publikovala Analitika. Vidjeti na: http://www.analyticamk.org/index.php?option=com_content&view=article&id=145&Itemid=60

¹⁰ Izvještaj Evropske komisije o napretku Makedonije za 2010. godinu. Vidjeti na: http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/mk_rapport_2010_en.pdf

¹¹ Vidjeti na: http://www.srbija.gov.rs/vesti/dokumenti_sekcija.php?id=2432

¹² Podatak dobijen iz Priručnika za Analizu efekata propisa. Vidjeti na: <http://www.ria.merr.gov.rs/index.php?id=72>

Transparentnost ovog procesa u Srbiji dodatno je unaprijeđena postojanjem internet portala koji je namijenjen RIA-i.¹³

❖ RIA u Crnoj Gori – prvi koraci¹⁴

Crnogorska Vlada je počela rad na regulatornoj reformi 2009. godine usvojivši Akcioni plan za regulatornu reformu i unaprjeđenje poslovnog ambijenta¹⁵ u decembru te godine. Savjet za regulatornu reformu i unaprjeđenje poslovnog ambijenta (u daljem tekstu Savjet) je Akcionim planom predvidio tri stuba regulatorne reforme: tzv. – „Giljotinu propisa“, reformu lakoće poslovanja i uspostavljanje Analize efekata propisa.¹⁶

Projekat uvođenja RIA-e je započet izgradnjom kapaciteta za uspostavljanje regulatorne reforme, odnosno uspostavljanjem Odjeljenja za unaprjeđenje poslovnog ambijenta u okviru Ministarstva finansija. Odjeljenje ima zadatak da daje mišljenja na predloge propisa sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, servisira rad Savjeta za regulatornu reformu i unaprjeđenje poslovnog ambijenta, da sarađuje sa međunarodnim institucijama u oblasti unaprjeđenja poslovnog ambijenta, kao i da sarađuje sa privatnim sektorom.¹⁷

Iako je implementacija RIA-e u Crnoj Gori na početku, značajno je to da je Ministarstvo finansija i ranije uspostavilo praksu sličnu RIA-i. Naime, Savjet daje mišljenja na svaki propis koji formuliše neko ministarstvo sa aspekta uticaja na poslovni ambijent. Ovo je dovelo do prakse da ni jedan propis ne može biti predložen na usvajanje dok ne dobije pozitivno mišljenje od strane Savjeta. Međutim, bez obzira na mišljenje koje Savjet dostavi, konačna odluka je na Vladi, koja može i da ne uvaži ovo mišljenje ako je u pitanju viši ekonomski interes, a može biti postignuto

Na zasijedanju Savjeta za regulatornu reformu i unaprjeđenje poslovnog ambijenta 08. aprila ove godine usvojen je Nacrt Priručnika RIA-e, kao i Nacrt Pilota RIA-e u oblasti biznis licenciranja. Ovi dokumenti su usvojeni od strane Vlade zajedno sa zaključkom Vlade kojim je RIA propisana kao obaveza od januara 2012. godine. Takođe, od 1. jula iste godine predlagači su u obavezi da uz predlog akta dostave popunjeno RIA formular.

Od novembra 2010. godine sprovedeno je više obuka službenika koji će se baviti implementacijom RIA-e, ali su neophodna dalja usavršavanja znanja i sposobnosti službenika za ovaj posao. Sekretarijat ipak planira da angažuje domaće i strane konsultante kako bi ovaj posao bio završen.

¹³ www.ria.merr.gov.rs

¹⁴ Sve informacije o uvođenju RIA-e u Crnoj Gori dobijene su u razgovoru sa gospodom Bojanom Bošković, predstavnicom Sekretarijata Savjeta za regulatornu reformu i unaprjeđenje poslovnog ambijenta u Vladi Crne Gore, koji je održan 22.02.2011. godine

¹⁵ Akcioni plan dostupan na: <http://www.predsipol.gov.me/potpredsjednik/projekti/95495/STRATEGIJA-REGULATORNE-REFORME.html>

¹⁶ Projekat je ostvaren u saradnji sa Međunarodnom finansijskom korporacijom (IFC) i započet je na inicijativu crnogorske Vlade. Pošto je primarni rok za uspostavljanjem RIA-e produžen, ovaj projekat biće nastavljen u okviru USAID-ovog programa „Good Governance“.

¹⁷ Podatak preuzet iz govora ranijeg pomoćnika, a sada ministra finansija, gospodina Milorada Katnića, na regionalnoj konferenciji o reformi poslovnog ambijenta u jugoistočnoj Evropi 18.11.2009. godine. Vidjeti na: http://www.mf.gov.me/vijesti/388_11/177923.html

i kompromisno rješenje. Ovakva praksa je zajednička za sve zemlje u okruženju. Procedura po kojoj je Savjet daje mišljenje o uticaju propisa na poslovni ambijent obavezno je od jula 2009. godine, kada je ova obaveza unijeta u Poslovnik Vlade Crne Gore.

RIA¹⁸ u Crnoj Gori treba da bude uspostavljena kao *ex ante* kontrolni mehanizam prilikom donošenja propisa. Svako ministarstvo će biti u obavezi da primijeni RIA-u na propis koji planira da predloži, vodeći računa o primjeni 10 principa OECD-a. U Crnoj Gori, RIA će biti fokusirana samo na procjenu ekonomskog uticaja zakona i podzakonskih akata, za razliku od prakse da se sprovodi i uticaj na životnu sredinu, socijalni položaj stanovnika, rodnu ravnopravnost, prava građana, socijalno marginalizovane grupe i dr. Stav Vlade je da je prioritet da Crna Gora bude sa ekonomskog aspekta konkurentna državama regiona i onima u EU, kao i da nedostaju kapaciteti za sprovođenje potpune RIA-e.

Uzimajući u obzir podatak da je u 2010. godini Skupština Crne Gore usvojila 154 zakona¹⁹, neophodno je što prije uvesti RIA-u u crnogorski sistem i primijeniti je na svim zakonima i podzakonskim aktima. Detaljna i temeljna analiza zakona koji treba da budu doneseni, transparentnost prilikom donošenja zakona, konsultacija sa zainteresovanim stranama, dovešće do pravilne ocjene da li je određeni zakon potreban crnogorskim građanima.

Procedura usvajanja zakona sa primjenom RIA-e:

- korak: RIA jedinica u okviru ministarstva donosi Analizu efekata za određeni zakon
- korak: Ministarstvo priprema nacrt zakona i obrazloženje
- korak: Nacrt zakona zajedno sa obrazloženjem i Analizom efekata "odlazi" na javnu raspravu
- korak: Ministarstvo pribavlja mišljenje na nacrt zakona od Sekretarijata za zakonodavstvo, relevantnih ministarstava i Savjeta za regulatornu reformu
- korak: Ukoliko dobije pozitivno mišljenje, nacrt zakona se šalje Generalnom sekretarijatu Vlade
- korak: Vlada usvaja nacrt zakona
- korak: Vlada podnosi predlog zakona Skupštini na usvajanje
- korak: Nakon tzv. tri čitanja, Skupština usvaja zakon
- korak: Predsjednik Crne Gore proglašava zakon i objavljuje se u Službenom listu

¹⁸ Prethodi joj „Giljotina propisa“ koja je zamišljena kao *ex post* analiza propisa, pa će RIA biti primjenjena samo na zakone koji budu doneseni nakon uvođenja ovog mehanizma u crnogorski sistem. „Giljotinom propisa“ biće eliminisani zakoni koji su smatrani „štetnim“ za poslovni ambijent, tako da je i na taj način uspostavljena neka vrsta Analize efekata postojećih propisa.

¹⁹ Podatak preuzet iz Izveštaja o radu Skupštine Crne Gore za 2010. godinu. Vidjeti na: <http://www.skupstina.me/index.php?strana=saopstenja&id=2392>

❖ RIA u Crnoj Gori – preporuke za dalji razvoj

Imajući u vidu iskustva zemalja EU i onih u okruženju u implementaciji RIA-e moguće je izvesti sljedeće zaključke/preporuke:

- Povećati političku podršku za RIA-u u Crnoj Gori. Time treba omogućiti da RIA ne bude viđena samo kao formalnost, već kao dokument koji stvarno doprinosi donošenju „boljih zakona“.
- Primjena RIA-e u Crnoj Gori ne treba da bude fokusirana samo na ekonomski uticaj koji zakoni proizvode. Neophodno je da RIA-om bude procijenjen uticaj na životnu sredinu, socijalni položaj stanovnika, kao i pitanja manjina, rodne ravnopravnosti i dr.
- Potrebno je izgraditi administrativne kapacitete i time omogućiti da RIA bude sprovedena u potpunosti. Na taj način će se primjenom ovog mehanizma ostvariti najbolji rezultati. Zbog toga je evidentna potreba za kontinuiranom i intenzivnom obukom službenika. Ovu obuku je moguće sprovesti u saradnji sa različitim međunarodnim institucijama ili organizacijama koje imaju iskustava u procesu implementacije RIA-e.
- Adekvatno promovisati „uvodenja“ RIA-e u okviru svih ministarstava, ali i medijski i u civilnom sektoru, omogućilo bi svima da budu upućeni u koncept, kao i da učestvuju u ovom procesu ukoliko su zainteresovana strana. S tim u vezi, treba uključiti sve zainteresovane strane u proces procjene uticaja zakona. Konsultovanjem sa građanima, NVO-ima, preduzetnicima, potrošačima, postiže se najbolji rezultat u primjeni kvalitetne RIA-e. Takođe, povećava se i transparentnost rada vlade, a time i povjerenje građana u njen rad.
- Slijedeći primjer zemalja u regionu, primjena RIA-e bi bila olakšana objedinjavanjem svih relevantnih informacija²⁰ u okviru posebnog internet sajta. Ujedno neophodno je omogućiti da se komentari na zakone dostavljaju putem interneta kako bi cijeli proces uključivanja zainteresovanih aktera bio brži i jednostavniji.

²⁰ Sve informacije vezane za RIA-u, Priručnik za RIA-u, zakoni na kojima je primijenjena RIA, novosti vezane za implementaciju RIA-e i slične informacije koje su važne za sve zainteresovane strane

❖ Korišćena literatura i izvori:

- SIGMA, Law drafting and Regulatory Management in Central and Eastern Europe, SIGMA papers: No. 18, Organization for Economic Co-operation and Development, Paris, 1997.
- Colin Kirkpatrick, Regulatory impact assessment, International handbook on economic regulation, dostupno na:
[http://www.bizimpact.hr/admin/js/filemanager/files/ia/regulatory impact assessment.pdf](http://www.bizimpact.hr/admin/js/filemanager/files/ia/regulatory%20impact%20assessment.pdf)
- Colin Kirkpatrick, David Parker, Yin-Fang Zhang, Regulatory Impact Assessment in Developing and Transitional Economies: A Survey of Current Practice, Working Paper Series, Paper No. 83, Centre on Regulation and Competition, Manchester, June 2004
- David Parker, Regulatory Impact Assessment, Cranfield Centre for Competition and Regulation Research, Cranfield, UK, August 2006
- Regulatory Impact Assessment (2)", Policy Report, Analytica, Macedonia. Dostupno na: www.analyticamk.org
- "Strengthening the role of RIA in the policy-making process in Macedonia", Analytica, Macedonia, November 2010. Dostupno na:
http://www.analyticamk.org/index.php?option=com_content&view=article&id=145&Itemid=60
- Izvještaj Evropske komisije o napretku Makedonije za 2010. godinu. Dostupno na: [http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/mk rapport 2010 en.pdf](http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/mk_rapport_2010_en.pdf)
- Poslovnik Vlade Republike Makedonije. Dostupno na:
http://www.vlada.mk/files/doc/eng/strategic_documents/rules.pdf
- Slavica Panev, Fikret Čaušević, Sanja Filipović, Marijan Madžovski, Ahmet Mancellari, Andreja Marušić, Zhani Shapo, "Unapređenje procesa reformi ekonomskog zakonodavstva u zemljama Zapadnog Balkana", OECD Investment Compact for South East Europe, Ekonomski institut, Beograd, GTZ Kancelarija za pravnu reformu, Beograd 2010.
- Strategija reforme javne uprave u Crnoj Gori za period 2011-2016. – „AURUM“, Podgorica, mart 2011. godine
- Vlada Crne Gore, Savjet za regulatornu reformu i unaprjeđenje poslovnog ambijenta, Crnogorska Giljotina propisa, Podgorica, decembar 2009.
- Branko Radulović, Andreja Marušić, Đorđe Vukotić, Analiza efekata propisa, Priručnik, Beograd, jul 2010. Dostupno na: <http://www.ria.merr.gov.rs/index.php?id=72>
- Poslovnik Vlade Republike Srbije. Dostupno na:
http://www.srbija.gov.rs/vesti/dokumenti_sekcija.php?id=2432
- Izvještaj o radu Skupštine Crne Gore za 2010. godinu. Dostupno na: <http://www.skupstina.me/index.php?strana=saošttenja&id=2392>
- Andreja Marušić, Procjena statusa RIA u poslovnoj regulativi u Crnoj Gori i kreiranje procesa RIA – REZIME, East West Management Institute, Mart 2011.
- Ministarstvo finansija Crne Gore, Priručnik za Analizu efekata propisa, maj 2011.
- Akcioni plan za regulatornu reformu i unaprjeđenje poslovnog ambijenta. Dostupno na:
<http://www.predsjpol.gov.me/potpredsjednik/projekti/95495/STRATEGIJA-REGULATORNE-REFORME.html>

Internet prezentacije:

- Vlada Crne Gore: www.gov.me
- Ministarstvo finansija Crne Gore: www.mif.gov.me
- Skupština Crne Gore: www.skupstina.me
- Vlada Republike Makedonije: www.vlada.mk
- Jedinstveni elektronski registar za propise Republike Makedonije: www.ener.gov.mk
- Vlada Republike Srbije: www.srbija.gov.rs
- Portal Analize efekata u Srbiji: www.ria.merr.gov.rs

Intervju:

- Intervju sa gospodom Bojanom Bošković, pomoćnicom ministra finansija za finansijski sistem i unaprjeđenje poslovnog ambijenta, koji je održan 22.02.2011. godine